

Diplomová práce

Jméno a příjmení (student): Martin Hausner

Oponent: PhDr. Jan Stříbrný

Posudek oponenta:

Martin Hausner ve své diplomové práci *Historie farnosti v Mostě v letech 1945-1990* popsal obtížné postavení a dramatické proměny v životě katolické farnosti v tomto významném severočeském městě od skončení druhé světové války až na práh svobodného života po pádu komunistického režimu.

Po krátkém ohlédnutí do vzdálenější minulosti (kap. 2) nejdříve ukázal dramatické události při osvobození Mostu v květnu 1945 a jejich dopad na místní německé obyvatelstvo. Poté se zaměřil na přípravu a průběh odsunu zdejších Němců a příchod nových osídlenců, z čehož vyplývala i velmi svízelná pastorační situace v poválečném pohraničí (kap. 5 a 6).

Jádrem práce je systematický popis osudů mostecké farnosti, resp. litoměřické diecéze v letech komunistické totality, zasazený do širšího rámce církevně politického vývoje v Československu v letech 1948-1989. Zvláštní pozornost přitom věnuje historii mužských a ženských řeholí, v Mostě velmi početných, průběhu akce K v roce 1950 (kap. 8) a postupné likvidaci mosteckých chrámů. Ukázal, jak „objektivní“ zájmy socialistické energetiky (masivní rozvoj těžby uhlí) byly skryté využívány i k ideologickým cílům. Právě demolice pěti mosteckých kostelů v průběhu 60. až 80. let a přesun děkanského chrámu (1975) a jeho odebrání církvi vytvořily téměř třicetileté provizorium pro náboženský život v Mostu bez vlastního chrámu. Je velmi záslužné, že této specifické místní situaci autor ve své práci věnoval významnou pozornost (kap. 13). Přínosný je rovněž přehled kněží, kteří v mostecké farnosti v letech 1945-1990 působili (kap. 14).

Předložený text je dalším z řady přehledných zpracování historie konkrétní farnosti. Pro obecný rámec své práce M. Hausner vhodně zvolil základní literaturu, využil internetové zdroje a příslušné archivní fondy ve Státním okresním archivu v Mostu. Vzhledem k povaze a limitům lokálních pramenů mají ale některé pasáže poněkud kronikářský charakter, text je však sepsán se zaujetím a neskrývaným lokálním patriotismem. Objevuje se v něm ale řada dílčích chyb i závažnějších nedostatků.

Po stránce formální je práce velmi dobře zvládnutá, má promyšlenou a přehlednou strukturu; pouze v podkapitole 12.7 první čtyři odstavce, které pojednávají o životě farnosti v 80. letech, by nejspíše patřily do podkapitoly 12.3.

Za nejpodstatnější nedostatky považuji:

a) Nedodržování pravidel při citacích. – Citace čili text označený uvozovkami/kurzívou nelze libovolně stylisticky upravovat a v rámci citace vypuštěné pasáže je nutno vyznačit (tři tečky). Exemplární to je na s. 23, 1. odst. (V. Vaško: Neumlčená), kdy jde navíc o „sekundární“ citaci a stálo zato ji převzít přímo z původního zdroje, tedy paměti V. Černého. V případě citací z regionální literatury jsem neměl možnost toto ověřit.

b) Nejasnost mezi citováním a autorským textem. – V řadě případů autor při parafrázi do autorského textu přebírá doslovné formulace, aniž je označuje. Bylo by přitom vhodnější, z hlediska profesionální korektnosti i v zájmu stylizace, kdyby některé věty, event. pasáže označil jako citace (především s. 23-24 /5.5; s. 24 /5.6, 5.7; s. 25 /5.8; s. 26 /6.2 – 3. odst.; s. 35 /1. odst.; s. 46 /8.9.2 – 2. odst.; s. 58 /10.5).

- A naopak text označený jako citace je jinde de facto parafrází – s. 27-28.

- Neobvyklé dobové formulace je třeba označit uvozovkami – s. 59 – mělo být křesťanství „nahrazeno světovým názorem nevěreckého bojového marxismu“.

c) Chybné označení stránek citací v poznámkách. – Pozn. 20 (Vaško, s. 30 ne 129), pozn. 25 (Vaško, s. 28 ne 15), pozn. 40 (Vaško, s. 28 ne 15), pozn. 49 (Čeští salesiáni, s. 138 ne 137), pozn. 52 (Vaško, s. 75-77 ne 175-177), pozn. 60 (Čeští salesiáni, s. 139 ne 137), pozn. 63 (Čeští salesiáni, s. 140-141), pozn. 64 (Čeští salesiáni, s. 141 a 144 ne 141-153), pozn. 65 (Čeští salesiáni, s. 145 ne 154), pozn. 87 (Kapucíni, s. 31-32), pozn. 89 (Kapucíni, s. 56-59), pozn. 113 (Vaško, s. 29 ne 28).

Faktografické připomínky:

- v celém textu opravit zkratky řeholí na – OFMCap., OFMConv., OCr.(event. OCrucig.) – nikoliv O.M.Cap., O.M.Conv., O.Cruc.

- v poznámkách v celém textu opravit zkratku Státního okresního archivu SokA – na správnou SOKA (v seznamu pramenů /s. 102/ je najednou uváděn Státní oblastní archiv Most – ujasnit!)

- s. 5 (obsah) a s. 43 – Kongregace karmelitek Bož. Srdce Páně – nikoliv řád

- s. 5 (obsah) a s. 44 – Kongregace milosrdných sester sv. Kříže – nikoliv řád

- s. 22 – postupimská konference začala 17. 7. 1945

- s. 29 – velmistr křižovníků Josef Vlasák – nikoliv Vlovák

- s. 32 – do roku 1960 ČSR – nikoliv ČSSR

- s. 34 – celý název pastýřského listu z června 1949 – „Hlas biskupů a ordinářů věřícím v hodině velké zkoušky“
- s. 34 – 10. 6. 1949 byla veřejně ustavena státní Katolická akce nikoliv zastavena církevní KA; s. 35 – podobně státní KA nebyla založena 17. 6. (omyl převzat z publikace Čeští salesiáni)
- s. 35 – Eduard Oliva – nikoliv Edvard
- s. 38 – křižovníci byli založeni Anežkou Přemyslovnou roku 1233 jako špitální bratrstvo, roku 1237 je papež potvrdil jako řád
- s. 41 – bylo úmyslem založit serafínskou školu v Rumburku – nikoliv v Roudnici
- s. 46 – akci K předcházel jediný proces s představiteli řeholí 31.3. – 5.4. 1950 – nikoliv vlna procesů
- s. 48 – P. Josef Merell – nikoliv Merekl
- s. 49 – Kl. Gottwald zemřel 14.3. – nikoliv 16.3.
- s. 51 – biskup Trochta propuštěn na amnestii 10.5. 1960 – nikoliv v červnu 1960 (omyl převzat z publikace Čeští salesiáni)
- s. 53 – komandér R. Čapek zemřel v 89 letech – nikoliv v 84 letech
- s. 56 a 84 – chrám Nanebevzetí Panny Marie – nikoliv Nanebevstoupení P.M. (v ostatních případech je to správně)
- s. 58 – v březnu 1968 dostal biskup Trochta dopis do domova v Radvanově – nepřesně v domově
- s. 61 – Štěpán Trochta byl jmenován kardinálem in pectore v roce 1969 a jeho jmenování bylo zveřejněno až 5.3.1973
- s. 64 – v roce 1989 nebyl svátek sv. Anežky 13. listopadu, ten byl zaveden až po roce 2000
- s. 71 – návštěva papeže Jana Pavla II. v Československu byla v dubnu 1990 – nikoliv v březnu
- s. 76 a 77 – Ministerstvo kultury bylo republikové – tedy ČSR a České socialistické republiky – nikoliv ČSSR a Československé soc. rep.
- s. 80 – Jean-Baptiste Mathey – nikoliv Mathes

Připomínky k jazykové stránce:

- v celém textu opravit křižovníci na správné křižovníci (analogicky křižáci)
- ohledně gramatiky je v textu několik druhů chyb:

- *ve vynjatých slovech* – dobytí města (s. 16), vyzývají (s. 34), vyplývající (s. 45), Matyáš Braun (s. 72), Kostelní Vydří (s.105) – nikoliv dobití, vyzívající, vyplívající, Matiaš, Vidří (v dalších případech správně)

- *ve shodě s podstatným jménem* – německé oddíly ... chtěly (s. 16), jednotky střílely (s. 16), antifašisté byli (s. 22), ženy a děti ... se musely (s. 24), byla špiclována kázání (s. 33), zákony ... znamenaly (s. 34), trestným činem (s. 36), církevní pracovníci ONV hájili (s. 52), horliví brigádníci (s. 52), Wilsonovy sady (s. 53), byla období (s. 67), mostečtí se ... obrátili (s. 72), lidé se poučili (s. 97) – v textu jsou i/y opačně!

- *v použití velkých/malých písmen* - v celém textu ujednotit psaní malých písmen – litoměřická diecéze, křižovníci, minorité, karmelitky, magdalenitky, lidová strana, národně socialistická strana, josefínské reformy apod.

- naopak mají být velká písmena – Státní úřad pro věci církevní (s. 34), Státní bezpečnost (s. 35), Archeologický ústav ČSAV (s. 52), František Serafinský (s. 81), Teplice Lázně (s. 91)

- *v psaní čárek* oddělujících věty vedlejší, důsledkové apod.

- neobratná (nejasná) stylizace některých vět a odstavců – mj. s. 9 (1.1, 1. věta), s. 14 (2.3 – Dlouho živená nenávisť proti náboženství ztratila po první světové válce veškeré zábrany, když rozpoutala v letech 1919-1920 velké odpadlické hnutí), s. 22 (Po příjezdu prezidenta Beneše do Prahy podepsal Beneš...), s. 34 (8.2 – první dvě věty), s. 72 (2. odst. – Obnova města ... probíhala už v novém pojetí stavebních slohů.)

- nevhodný výběr slov a slovních spojení – s. 47 - Státní úřad pro věci církevní se snažil zapojit do spolupráce s režimem široké masy katolického duchovenstva; s. 64 – Tento proces (míněna perestrojka) byl se zájmem sledován nejen západní Evropou, ale především demokratickými kruhy v zemích východní Evropy, které do té doby byly pod silným vlivem Sovětského svazu.

- v textu jsou také četné korektorské chyby (přehlédnutí), pramenící z nepozornosti – Jindřich Lakomí (s. 32) x jinde správně Lakomý; kvadrián (s. 32) x jinak správně kvardián; enciklopedie (s. 44, pozn. 96) x jinak správně encyklopedie apod. Další podobné chyby jsou vyznačeny přímo v textu.

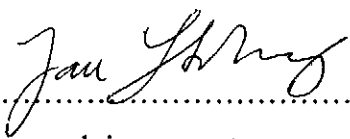
Je škoda, že si autor před odevzdáním práce text pečlivě nepročel nebo jej nedal přečíst někomu dalšímu. Mohly tak být odstraněny zbytečné gramatické chyby a překlepy.

Hodnocení:

Přes veškeré výhrady a připomínky, týkající se zejména zacházení s citacemi a gramatických chyb, hodnotím práci pozitivně. Martin Hausner do ní vložil nemalé badatelské a autorské úsilí a na úrovni magisterského studia zvládl základní nároky kladné na historiografickou práci.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 10. 1. 2011


.....
podpis oponenta